

РЕШЕНИЕ
22.09.2020 ел.

КАРАР
№ 6

Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы
"Смәел авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге
Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында «2014 елның 29 ноябрендәге 110-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр керту хакында» Татарстан Республикасы Законы нигезендә, 2020 елның 24 июлендәге ачык тыңлаулар нәтижәләре буенча, Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районының «Смәел авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына таянып, Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Смәел авыл жирлеге Советы карар итә:

1. Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районының «Смәел авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына 1 нче кушымта нигезендә үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертергә.
2. Әлеге карарны законнарда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәвенә алу өчен жиберергә.
3. Дәүләт теркәвенә алынганнан соң әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарырга һәм Балтач муниципаль районының рәсми сайтында игълан итәргә кирәк.
4. Әлеге карар рәсми халыкка житкерелгәннән соң үз көченә керә.
5. Уставның 83 статьясындагы 3 пунктының (бюджет үтәләше турында еллык хисапка бөяләмә өзәрләү сроклары өлешендә) 2021 елның 1 гыйнварына кадәр гамәлдә булуы туктатылды.
6. Үзгәрешләр кагылышлы статьясы 15.1, 16, 22, 23.1, 24.1, 74.1 2021 елның 1 гыйнварыннан үз көченә керә. Уставның 15.1 һәм 74.1 статьялары нигезләмәләренә гамәлдә булуы әлеге карар үз көченә кергән көнгә кадәр барлыкка килгән хокук мөнәсәбәтләренә кагылмый.
7. Әлеге карарның үтәләшен контрольдә тотам.

Татарстан Республикасы
Балтач муниципаль районы
Смәел авыл жирлеге башлыгы

Р.Г.Йосыпов

Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы "Смәел авыл җирлеге" муниципаль берәмлеге Уставында үзгәрешләр һәм өстәмәләр

Уставның 5 статьясындагы 1 пунктының 7 пунктчасын яңа редакциядә баян итәргә:

7) Җирлек территориясендә физик культура, мәктәп спорты һәм массакүләм спорт үсеше өчен шартлар булдыру, җирлекнең рәсми физкультура-сәламәтләндерү һәм спорт чараларын үткөрүне оештыру;;

Уставның 5 статьясындагы 1 пунктының 20 пунктчасын яңа редакциядә баян итәргә:

20) Россия Федерациясе граждан законнары нигезендә үз белдеге белән төзелешне сүтү, үз белдеген белән корылган корылманы сүтү яки аны рөхсәт ителгән төзелеш, үзгәртеп кору, җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре белән билгеләнгән капитал төзелеш объектларының чик параметрларына, территорияне планлаштыру документларына яисә федераль законнарда билгеләнгән капитал төзелеш объектлары параметрларына мәҗбүри таләпләргә туры китерү турында Карар кабул итү.

Уставның 6 статьясындагы 1 пунктын яңа редакциядә баян итәргә:

1. Җирлекнең җирле үзидарә органнары түбәндәгеләргә хокуклы.:

1) җирлек музейларын булдыру;

2) җирлектә нотариус булмаган очракта законнарда каралган нотариаль гамәлләр кылу;

3) опека һәм попечительлек эшчәнлеген тормышка ашыруда катнашу;

4) җирлек территориясендә җирле милли-мәдәни мохтариятләрнең хокукларын гамәлгә ашыру белән бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;;

5) Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә ярдәм итү һәм җирлек территориясендә милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыру;;

6) җирлек территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләрне һәм учреждениеләрне мобилизация эзәрләү чараларын оештыруда һәм тормышка ашыруда катнашу;

7) муниципаль Янгын сагы булдыру;

8) туризмны үстерү өчен шартлар тудыру;

9) кеше хокукларын тәэмин итүгә җәмәгать контролен һәм мәҗбүри тоту урыннарында булган затларга ярдәм күрсәтүне гамәлгә ашыручы иҗтимагый күзәтчелек комиссияләренә ярдәм күрсәтү.;

10) "Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында" 1995 елның 24 ноябрәндәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә инвалидларның иҗтимагый берләшмәләренә, шулай ук Гомумроссия инвалидлар иҗтимагый берләшмәләре тарафыннан оештырылган оешмаларга ярдәм күрсәтү.;"

11) торак законнары нигезендә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданның муниципаль торак фондыннан торак урыннары биру;

12) җирлек территориясендә яшәүче хужаларсыз хайваннар белән эш итү буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру;

13) "Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында" 2016 елның 23 июнәндәге 182-ФЗ номерлы Федераль законда

каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкөсендө чараларны гамөлгө ашыру.";

14) инвалидлар, сәламәтлекләре чиклэнгән затлар, адаптив физик культура һәм адаптив спорт үсешенә ярдәм күрсәтү;

15) "Кулланучылар хокукларын яклау турында" 1992 елның 7 февралендөгә 2300-1 номерлы Россия Федерациясә Законьнда каралган кулланучылар хокукларын яклау чараларын гамөлгө ашыру";

16) полиция участок уполномоченные вазыйфасын биләп торучы хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына хезмәткәр тарафыннан күрсәтелгән вазыйфаны биләү чорында торак урыны бирү.

Уставны түбәндөгә эчтәлекле 15.1 статья белән тулыландырырга:

Статья 15.1. Инициативалы проектлар

1. Жирлек халкы яки аның өлеше өчен өстенлекле булган чараларны тормышка ашыру, жирле әһәмияттәгә мәсьәләләрне яки жирле үзидарә органнарына бирелгән башка мәсьәләләрне хәл итү максатыннан, жирлек башкарма комитетына инициативалы проект кертеләргә мөмкин. Инициативалы проектлар гамөлгә ашырыла торган жирлек территориясенә бер өлешен билгеләү тәртибе жирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

2. Инициативалы проектны кертү инициативасы белән, унтугыз яшькә житкән һәм тиешле жирлек территориясендә яшәүче кимендә ун гражданнын торган инициатив төркем, территориаль ижтимагый үзидарә органнары, иске авыл торак пункты (алга таба - проект инициаторлары) чыгыш ясарга хокукты. Инициатив төркемнең минималь саны жирлек Советының норматив хокукый акты белән киметеләргә мөмкин. Проект инициаторы булып чыгу хокукы, жирлек Советының норматив хокукый акты нигезендә, шулай ук тиешле жирлек территориясендә эшчәнлек алып баручы башка затларга да биреләргә мөмкин.

3. Инициативалы проект үз эченә түбәндөгә мөгълүматларны алырга тиеш:

1) жирлек халкы яки аның өлеше өчен өстенлекле әһәмияткә ия булган проблеманы тасвирлау.;

2) әлегә проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;

3) инициативалы проектны гамөлгә ашыруның көтелгән нәтижәсен (көтелгән нәтижәләрен) тасвирлау;

4) инициативалы проектны гамөлгә ашыру өчен кирәкле чыгымнарны алдан исәпләү;

5) инициативалы проектны гамөлгә ашыруның планлаштырылган сроклары;

6) әлегә проектны гамөлгә ашыруда кызыксынган затларның планлаштырылган (мөмкин) финанс, мөлкәт һәм (яки) хезмәт катнашуы турында белешмәләр;

7) инициативалы проектны гамөлгә ашыру өчен, планлаштырылган инициатив түләүләр күләменнән тыш, әлегә акчаларны файдалану күздә тотылган очракта, жирле бюджет акчалары күләменә күрсәтү (статья исемә 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

8) жирлек территориясенә яисә аның өлешенә күрсәтмә, аның чикләрендә инициатив проект гамөлгә ашырылачак, жирлек Советының норматив хокукый актында билгеләнгән тәртип нигезендә;;

9) жирлек Советының норматив хокукый актында каралган башка белешмәләр.

4. Инициативалы проект, аны авыл жирлегә башкарма комитетына керткәнчә, гражданныр жыенында, жыелышында яки конференциясендә, шул исәптән территориаль ижтимагый үзидарәне гамөлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданныр жыенында, жыелышында яки конференциясендә каралырга тиеш. Шул ук вакытта бер жыенда, бер жыелышта яки гражданнырның бер конференциясендә берничә инициативалы проектны карау мөмкин.

Авыл жирлегә Советының норматив-хокукый акты белән гражданнырның инициативалы проектка ярдәм итү турындагы мәсьәлә буенча фикерен ачыклау, шулай ук гражданнырны сораштыру, аларның имзаларын жыю юлы белән дә күздә тотылырга мөмкин.

Проект инициаторлары инициаторлары инициативалы проектны авыл жирлеге башкарма комитетына керткәндә, аңа жыен, жыелыш яки гражданнар конференцияләре беркетмәсен, гражданнар арасында сораштыру нәтижәләрен һәм (яки) жирлекләрдә яшәүчеләр тарафыннан инициативалы проектны яки аның өлешендә хуплауны раслаучы кул кую кәгазьләрен куялар.

5. Авыл жирлеге башкарма комитетына инициатив проект кертү турында мәгълүмат бастырылып чыгарылырга (халыкка житкереләргә) һәм Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырылырга тиеш <http://baltasi.tatarstan.ru>-инициатив проект кәргән көннән алып өч эш көне эчендә жирлек башкарма комитетына өлеге статьяның 3 пунктында күрсәтелгән, шулай ук проект инициаторлары турында белешмәләр булырга тиеш. Бер үк вакытта гражданнар жирлек башкарма комитетына инициатив проект буенча үз искәrmәләрен һәм тәкъдимнәрен бирү мөмкинлеге турында хәбәр итәләр, аларны тәкъдим итү вакыты биш эш көннән дә ким булмаска тиеш. Үз искәrmәләрен һәм тәкъдимнәрен унтугыз яше тулган жирлек халкы жибәрергә хокуклы. Авыл торак пунктында өлеге мәгълүмат шулай ук иске авыл жирлеге гражданнының игътибарына житкерелә.

6. Инициативалы проект авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан кертелгән көннән соң 30 көн эчендә мәжбүри каралырга тиеш. Авыл жирлеге башкарма комитеты инициативалы проектны карау нәтижәләре буенча түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

1) жирле бюджет турындагы карарда каралган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә жирле бюджет проектны тәзү һәм карау (жирле бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертү) тәртибе нигезендә тиешле максатларга һәм (яисә) тиешле максатларга һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләре чикләрендә инициативалы проектны хупларга һәм аны эшне дөвам итәргә.);

2) инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тартырга һәм инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, проектны инициаторларына кире кайтарырга.

7. Жирлек башкарма комитеты инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тарту турында түбәндәге очрақларның берсендә карар кабул итә:

1) инициатив проектны кертү һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү.;

2) инициативалы проектның федераль законнар һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары, жирлек уставы таләпләренә туры килмәве.;

3) жирле үзидарә органнарында кирәкле вәкаләтләр һәм хокуклар булмау сәбәплә, инициативалы проектны гамәлгә ашыру мөмкинлеге булмау.;

4) инициативалы проектны гамәлгә ашыру өчен кирәк булган акчалар күләмендә жирле бюджет акчалары булмау (аларны формалаштыру чыганагы инициативалы түләүләр булмаган).;

5) инициативалы проектка тасвирланган проблеманы нәтижәлерәк ысул белән хәл итү мөмкинлеге булу;

6) инициативалы проектны конкурс нигезендә сайлап алуны узмаган дип тану.

8. Жирлекнең башкарма комитеты өлеге статьяның 7 пунктындагы 5 пунктчасында каралган очрақта, проект инициаторларына инициативалы проектны бергәләп эшләп бетерергә, шулай ук аны башка муниципаль берәмлекнең яки дәүләт органының жирле үзидарә органына аларның компетенциясе нигезендә тәкъдим итәргә тиеш.

9. Инициативалы проектларны тәкъдим итү, кертү, фикер алышу, карау, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алуны үткөрү тәртибе жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

10. Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансфертлар исәбенә финанс ярдәме алу өчен тәкъдим ителә торган инициативалы проектларга карата инициативалы проектлар, инициативалы проектларны карау тәртибе, шул исәптән аларга ярдәм итүдән баш тарту өчен нигезләр, мондый инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алу тәртибе һәм

критерийлары Татарстан Республикасы законы һәм (яисә) башка норматив хокукый акты нигезендә билгеләнә. Бу очракта пунктларның таләпләре 3, 6, 7, 8, 9, 11 әлегә статьяның 12 пункты да кулланылмый.

11. Әгәр җирлек башкарма комитетына берничә инициатива проекты кертелгән булса, шул исәптән өстенлекле проблемаларны тасвирлау белән, җирлек башкарма комитеты конкурс нигезендә сайлап алуны оештыра һәм бу хакта проект инициаторларына хәбәр итә.

12. Инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны үткөрү коллегияль органга (комиссиягә) йөкләнә, аның Формалаштыру һәм эшчәнлек тәртибе җирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә. Коллегияль орган (комиссия) составы җирлекнең башкарма комитеты тарафыннан формалаштырыла. Шул ук вакытта коллегияль орган (комиссия) әгъзаларының гомуми саныннан яртысы җирлекләр Советы төкәдимнәре нигезендә билгеләнергә тиеш. Проект инициаторларына һәм аларның вәкилләренә конкурс нигезендә сайлап алуны уздырганда коллегияль орган (комиссия) инициативалы проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен бәян итү мөмкинлеге тәэмин ителергә тиеш.

13. Проектның инициаторлары, тиешле җирлек территориясендә яшәүче гражданныр җыены, җыелышы яки конференциясе белән вәкаләтле башка гражданныр, шулай ук Россия Федерациясе законнары белән билгеләнә торган башка затлар, Россия Федерациясе законнарына каршы килми торган рәвешләрдә инициативалы проектны гамәлгә ашыруны иҗтимагый контрольдә тотарга хокуклы.

14. Җирлек Башкарма комитетының инициатив проектны карау, инициатив проектны тормышка ашыруның барышы, шул исәптән акча средстволарыннан файдалану, милек һәм (яки) аны тормышка ашыруда кызыксынган затларның хезмәт катнашуы турында мәгълүмат «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталы» интернет-ресурсында басылып чыгарга тиеш. <http://pravo.tatarstan.ru> Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районының рәсми сайтында урнаштыру юлы белән халыкка хәбәр итү тәртибе <http://baltasi.tatarstan.ru> к Авыл җирлекләре башкарма комитетының инициативалы проектны гамәлгә ашыру нәтиҗәләре турындагы хисабы басылып чыгарга (халыкка җиткерелергә) һәм Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырылырга тиеш <http://baltasi.tatarstan.ru> инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәмамланганнан соң 30 календарь көн эчендә. Авыл торак пунктында әлегә мәгълүмат шулай ук иске авыл җирлеге гражданнырының игътибарына җиткерелә.

Уставның 16 статьясындагы 9 пунктына түбәндәге эчтәлекле 7 пунктча өстәргә:

7) инициативалы проектны тикшерү һәм аны хуплау мәсьәләсе буенча карар кабул итү.»;

Уставның 16 статьясына түбәндәге эчтәлекле 10.1 пункт өстәргә:

«10.1. Территориаль иҗтимагый үзидарә органнары инициативалы проектны проект инициаторлары сыйфатында төкәдим итә алалар.»;

Уставның 20 статьясындагы 1 пунктында " җирлекнең җирле үзидарә вазыйфаи затлары турында "сүзләреннән соң" инициативалы проектларны кертү һәм аларны карау мәсьәләләре буенча фикер алышу "сүзләрен өстәргә»;

Уставның 20 статьясындагы 2 пунктына түбәндәге абзац өстәргә:

«Инициативалы проектларны кертү һәм аларны карау мәсьәләләре буенча гражданныр җыелышында уналтынчы яшькә җиткән Тиешле территориядә яшәүчеләр катнашырга хокуклы. Инициативалы проектларны кертү мәсьәләләрен карау һәм тикшерү максатларында гражданныр җыелышын билгеләү һәм үткөрү тәртибе җирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.»;

Уставның 22 статьясындагы 2 пунктына түбәндәге эчтәлекле тәкъдим өстәргә:

«Гражданнарның инициативалы проектка ярдәм итү турындагы фикерен ачыклай мәсьәләсә буенча үткәрелгән сораштыруда жирлек яки аның өлешендә яшәүчеләр катнашырга хокуклы, аларда уналтынчы яшькә житкән инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә.»;

Уставның 22 статьясындагы 3 пунктына түбәндәге эчтәлекле 3 пунктча өстәргә:

"3) унтугыз яшькә житкән инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителгән жирлек халкы яисә аның бер өлеше - әлеге инициативалы проектка ярдәм итү турында гражданнарның фикерен ачыклай өчен.»;

Уставның 22 статьясындагы 5 пунктында беренче абзацны түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«5. Гражданнарны сораштыру билгеләү турында карар жирлек Советы тарафыннан кабул ителә. Гражданнар арасында сораштыру үткөрү өчен Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районының рәсми сайты файдаланыла ала <http://baltasi.tatarstan.ru>. гражданнар арасында сораштыру билгеләү турында жирлек Советының норматив хокукый актында билгеләнә.»;

Уставның 22 статьясындагы 5 пунктына түбәндәге эчтәлекле 6 пунктча өстәргә:

6) Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районының рәсми сайтынан файдаланып, гражданнар арасында сораштыру уздырган очракта сораштыруда катнашучыларны идентификацияләү тәртибе <http://baltasi.tatarstan.ru>»;

Уставның 22 статьясындагы 7 пунктының 1 пунктчасына "жирлек халкы өчен" сүзләрен өстәргә»;

23.1 Уставны түбәндәге редакциядә баян итәргә

23.1 Статья. Халык жыены

1. Гражданнар жыены халык тарафыннан турыдан-туры жирле үзидарә гамәлгә ашырылу һәм халыкның жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуы рәвешә булып тора.

2. Гражданнар жыены «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 ел, № 131-ФЗ Федераль законда каралган очракларда һәм «жирлек составына керүче торак пунктларда гражданнар жыенын эзерләү тәртибе турында» гы Положение нигезендә үткөрелә.

2.1. Гражданнар жыены анда торак пункт яки жирлек халкының сайлау хокукына ия яртысыннан артыгы катнашуда хокуклы. Әгәр торак пунктта әлеге торак пунктта яшәүчеләрнең сайлау хокукына ия яртысыннан артык кешенең бер үк вакытта бергә булу мөмкинлеге булмаса, жирлек уставы нигезендә гражданнар жыены этаплап үткөрелә, ул жирлек торак пунктларында гражданнар жыенын эзерләү һәм үткөрү тәртибе турындагы Нигезләмә белән расланган тәртиптә гражданнар жыенын үткөрү турында Карар кабул ителгән көннән бер айдан да артмый. Шулай ук вакытта элеккерәк гражданнар жыенында катнашкан затлар тавыш бирүдә катнашуның алдагы этапларында катнашмый. Гражданнар жыенында катнашучыларның яртысыннан артыгы тавыш бирсә, халык жыены карары кабул ителгән дип санала.

3. «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 25.1 статьясында каралган очракларда гражданнар жыены үткөрелергә мөмкин:

1) әлеге торак пункт территориясен башка жирлек (муниципаль район территориясенә кертүгә китерә торган күрсәтелгән торак пункт составына кергән жирлек (муниципаль район) чикләрен үзгәртү мәсьәләсә буенча торак пунктта.);

2) жирлек составына керүче торак пунктта әлеге торак пункт территориясендә гражданның үзара салым акчаларын кертү һәм куллану мәсьәләсе буенча. ;

3) авыл торак пунктында иске авыл торак пункты кандидатурасын тәкъдим итү мәсьәләсе буенча, шулай ук иске авыл торак пунктының вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату мәсьәләсе буенча.;

4) авыл торак пунктында гражданның җыены шулай ук муниципаль хезмәт турында Россия Федерациясе законнарында каралган очрақларда муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә конкурс үткәргәндә конкурс комиссиясе составына кандидатуралар тәкъдим итү максатларында үткәрелергә мөмкин.

4.Гражданның җыенын жирлек башлыгы йә сайлау хокукына ия, 10 кешедән дә ким булмаган торак пунктта яшәүчеләр төркеме инициативасы белән чакырыла ала.

5. Җыен үткөрү инициативасын хуплау йөзеннән җыелырга тиешле имзалар саны сайлау хокукына ия, торак пункт территориясендә даими яки нигездә яшәүче, яшәү урыны буенча төркөлгән гражданның санының 5 процентын тәшкил итә, ләкин 25тән дә ким була алмый.

6. Жирлек башлыгы чакыра торган халык җыены жирлек башлыгы карары белән билгеләнә, инициатив төркем тарафыннан чакырыла торган гражданның җыены жирлек Советы карары белән билгеләнә.

7. Торак пунктта яшәүчеләр халык җыенын үткөрү вакыты һәм урыны турында алдан хәбәр ителәр, муниципаль хокукый акт проекты һәм гражданның җыенын хәл итүгә чыгарыла торган мәсьәләләр буенча материаллар белән алдан ук «жирлек составына керүче торак пунктларда гражданның җыенын өзәрләү тәртибе турында»нигезләмәдә билгеләнгән тәртип нигезендә танышалар.

8. Җыенда кабул ителгән карарлар муниципаль хокукый актлар булып торалар, жирлек башлыгы тарафыннан имзаланалар һәм Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары регистрына кертелергә тиеш.

Уставның 24.1 статьясындагы 6 пунктына түбәндәге эчтәлекле 4.1 пункт өстәргә:

«4.1) авыл торак пунктында яшәүчеләр өчен өстенлекле әһәмияткә ия булган мәсьәләләр буенча инициативалы проект кертү турында инициатива белән чыгыш ясарга хокуклы;»;

Уставның 28 статьясындагы 2 пунктына түбәндәге эчтәлекле пункт өстәргә:

Жирлек Советы депутатына үз вәкаләтләрен даими рәвештә гамәлгә ашыру өчен, айга ике эш көне җыелмасында, эш урынын (вазыйфаларын) саклау гарантияләненә.

Уставның 42 статьясына түбәндәге эчтәлекле 6 пункт өстәргә:

6. "Россия Федерациясендә жирле үзидәрә оештыруның гомуми принциплары турында" Федераль законның 40 статьясындагы 7 өлешенә 2 пунктчындагы "б" пунктчысында һәм "коррупциягә каршы тору турында" 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль законның 12.1 статьясындагы 3.5 пунктының 2 пунктында каралган очрақларда жирлек башлыгы, "Татарстан Республикасында жирле үзидәрә турында"Татарстан Республикасы Законына 2 нче кушымта нигезендә, түләүсез нигездә, коммерциясез оешмалар белән идәрә итүдә катнашырга хокуклы.

Уставның 50 статьясындагы 2 пунктының 2 абзацын төшереп калдырырга

Уставның 50 статьясындагы 3 ,4 пунктларын төшереп калдырырга

Уставның 50 статьясындагы 5-8 пунктларын Уставның 50 статьясындагы 3-6 пунктлары дип санарга

Уставны түбәндәге эчтәлекле 74.1 статья белән тулыландырырга:

74.1 Статья. Инициативалы проектларны тормышка ашыруны финанс һәм башка яктан тәэмин итү

1. Әлеге Уставның 15.1 статьясында каралган инициативалы проектларны гамәлгә ашыруны финанс ягынан тәэмин итү чыганагы булып җирле бюджет турындагы карарда каралган инициативалы проектларны гамәлгә ашыруга, шул исәптән, җирлекнең тиешле чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәэмин итү максатларында бирелгән инициативалы түләүләр һәм (яисә) бюджетара трансфертларны исәпкә алып формалаштырыла торган бюджет ассигнованиеләре тора.

2. Инициативалы түләүләр астында гражданның, шәхси эшқарларның һәм Россия Федерациясе законнары нигезендә юридик затларның ирекле нигездә түленә торган һәм конкрет инициативалы проектларны гамәлгә ашыру максатларында Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә җирле бюджетка күчәрелә торган акчалары аңлашыла.

3. Әгәр дә инициатив проект гамәлгә ашырылмаган булса, инициативалы түләүләр җирле бюджетка күчәрүне гамәлгә ашыручы затларга (шул исәптән оешмаларга) кире кайтарылырга тиеш. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру нәтиҗәләре буенча инициативалы проектны гамәлгә ашыру максатларында файдаланылмаган инициативалы түләүләр калдыгы барлыкка килгән очракта, күрсәтелгән түләүләр җирле бюджетка күчәрүне гамәлгә ашыручы затларга (шул исәптән оешмаларга) кире кайтарылырга тиеш.

Аларны җирле бюджетка күчәрүне гамәлгә ашыручы затларга (шул исәптән оешмаларга) кире кайтарылырга тиешле инициативалы түләүләр суммаларын исәпләү һәм кире кайтару тәртібе җирлек Советының норматив хокукий акты белән билгеләнә.

4. Инициативалы проектларны тормышка ашыру, шулай ук, кызыксынган затларның ирекле мөлкәти һәм (яки) хезмәт катнашуы рәвешендә дә тәэмин ителергә мөмкин».